

חוזרים לטייל בגן לאומי כרמל

כחודשיים לאחר אסון השריפה בכרמל יש כבר ניצנים של סתווניות, כרכומים צחים כשלג, עלי רקפת באלפים ופריחה של נרקיסים. על השריפה הגדולה ועל השיקום של גן לאומי כרמל

כתבה: מזי מגנאגי מוסקוביץ, מנהלת אגף הסברה, רשות הטבע והגנים

הסתונויות כבר פורחות. צילום: הלל גלזמן

מלאכת שיקום הטבע תתנהל בצורה איטית ומבוקרת. צילום: הלל גלזמן

סיורים מודרכים

רשות הטבע והגנים מזמינה את הציבור לתחנות המידע ולסיורים מודרכים בגן לאומי כרמל, כדי ללמוד על נזקי השריפה ועל הדרכים לשיקום הנזקים.

הסיורים יתקיימו מדי שבת בשעות 10:00, 12:00 ו-14:00.

מידע נוסף אפשר לקבל במוקד המידע של רשות הטבע והגנים *3639 ובאתר האינטרנט www.parks.org.il

הקטנה". חורשים טבעיים ויערות שנע האדם שינו את צבעם מירוק לשחור. עצי זית קשישים הפכו לאפר וכמוהם עצי אלון מצוי, אלה ארצישראלית, אורן ירושלים טבעי ומיני עצים אחרים, היוצרים יחדיו את החורש הים תיכוני. שטחים שלמים נטועים באורנים נשרפו כליל.

נזק רב נגרם גם לעולם החי. רוב בעלי החיים הקטנים אינם מסוגלים להימלט משריפה בעוצמה שכזו. זוחלים, שבלולים ויונקים קטנים מתו באש ובחום. רבים מהיונקים הגדולים נלכדו באש ונשרפו גם הם. למרבה המזל הצליחו פקחי רשות הטבע והגנים, במאמץ משותף עם כוחות

לאומי ושמורת טבע כרמל, המשתרעים על 110 אלף דונם, והמצטרפים לעוד אלפי דונם של שטחי יער נטועים בטיפולה של קק"ל. זהו שטח טבעי פתוח רחב ממדים במושגים של ישראל, הכולל בתוכו אוצרות טבע, תרבות ומורשת רבים.

הנזקים

השריפה הגדולה הנחיתה על הטבע מכה קשה. במהלך השנים אירעו בכרמל שריפות רבות וחמורות, אך לא כמו שריפה זו. האש השמידה כמיליון עצים, נזק רב נגרם בנחלים כלח וגלים, אזור מרהיב שזכה לכינוי "שווייצריה

יום חמישי, 2 בדצמבר 2010 פרצה השריפה בכרמל - שריפה שכמה לא נודעה בתולדות מדינת ישראל. בשריפה קיפחו את חייהם 44 בני אדם והאש גרמה נזקים עצומים לרכוש, כילתה בתים רבים ביישובי הכרמל והשמידה כ-29 אלף דונם במערב הכרמל.

ישראל לא התברכה בחורשים שנותרים ירוקים ורעננים גם בקיץ. הכרמל הוא מקום יוצא דופן מבחינה זו - מעוזו של החורש הים תיכוני בישראל - ולא בכדי מתאר השיר את הכרמל כ"הר הירוק כל ימות השנה".

רשות הטבע והגנים מופקדת על ניהול גן

מניעת אש - משאירים את השטח נקי מעקבות

הדבר המתסכל ביותר הוא שהשריפות בישראל אינן באות אלינו משמים. אנחנו מביאים אותן עלינו כמו ידינו, לא פעם בגלל רשלנות וחוסר תשומת לב. הדרך הטובה ביותר להילחם באש היא למנוע את היווצרותה. עזרו לנו במשימה זו.

- אנא שמרו על הניקיון. אשפה מסכנת בעלי חיים ובמקרים רבים נוטה להיות דליקה.
- הימנעו מהדלקת אש בחורשים וביערות. בשום אופן אין להשאיר בשטח גחלים, כתובות אש ואש חיה.
- במקרה של חשד לשריפה, דווחו על כך מיד למוקד הדיווח של רשות הטבע והגנים - 6911*, או למכבי האש.

מדריכי הרשות מחכים לכם בתחנות המידע בכרמל. צילום: אטי קוריאט

נלחמים בשריפה ומגנים על החיות בחי בר. צילום: אטי קוריאט

החיים נמשכים בחי בר כרמל. צילום: אטי קוריאט

ובאופן שוטף אחר המתרחש בשטח. ברשות נערכים לתכנית ניטור ומחקר ורק לאחר איסוף הנתונים וניתוח מקצועי של מיני הצמחים ובעלי החיים שיאכלסו מחדש את השטח, יתברר אם דרושות פעולות שיקום ואילו. בכל מקרה, בעוד שנים ספורות יבצעו עובדי הרשות פעולות דילול של האורנים, שיהיו הראשונים לנבט, כדי שלא ייווצר יער צפוף חד מיני וחד גילי של אורנים, במקום הכתמים הטבעיים של חורש מעורב של אורנים ושטחים פתוחים.

עצים שרופים, למעט אלה שייצרו בעיות של בטיחות, כדי לא להגביר את סחף הקרקע. בניגוד לחשיבה שרווחה בעבר, נטיעות חדשות אינן הדרך לשיקום מיטבי של הצומח. אם הכול יתנהל כשורה, יבואו בעלי חיים ממקומות שלא נפגעו מהאש וימלאו לאט לאט את השטח המתאושש. אין נוסחת פלא לשיקום שטח כה נרחב לאחר שריפה. הפקחים והמדענים של רשות הטבע והגנים יעקבו בקפדנות

הכיבו, להציל את בעלי החיים הנדירים בשמורת החי בר.

השיקום

מלאכת שיקום הטבע תתנהל בצורה איטית ומבוקרת. בעניין הזה אין קיצורי דרך. תחילה יש להעניק לטבע הזדמנות לשקם את עצמו. העצים ירוקי העד, למודי שריפות, עשויים להתחדש בכוחות עצמם, ועצי האורן ינבטו באופן טבעי וביתר שאת לאחר השריפה. בשנים הקרובות אף לא יפונו